

Szent István hegyben alvó serege

Ócsad, Trencsén megye csaccai járásának egy tót faluja. Ennek határában van a Racsa nevű 1200 m magas hegy, a Beszkidek legmagasabb csúcsa. E hegy tetején egy mélyedés látható. Valamikor régen – így tartja a monda – egy pásztor itt legeltette juhait és bányáit. Egyszer csak azt vette észre, hogy naponta egy-egy bányákja eltűnik. Mivel tudta, hogy ott vadállatok nem téphették szét, utána járt a dolognak, és egy szép napon azt látta, hogy a hegynyílásban tűnik el egy bányka. Utána akart menni, de maga nem fért a nyílásba, hát bojtárját küldte utána. Várta, de nem jött vissza. Néhány nap múlva azonban a fiú megkerült és a következőket beszélte el.

Mikor a nyíláson lecsúszott, egy nagy üregbe jutott és abban ide-oda bolyongva lovon ülő alvó katonákra bukkant, kik teljes fegyverzetben voltak. Nagyon megijedt, de aztán ébresztgetni kezdte őket. Egyikük – állítólag Szent István – fel is ébredt és azt felelte a fiúnak: „Még nincs itt az ideje!” – és tovább aludt. A többieket is hívogatta, de ezek csak a fejüket csóválták. Erre ijedten visszafordult és az elébb megtett úton ismét kijutott.

Ez az elbeszélés egy körülbelül 80 éves, Lipták nevű paraszttól ered. Úgy látszik tehát, hogy az itteni nép egykor, a régi súlyos időkben Szent Istvántól várta a felszabadulást, ki hitük szerint a Racsában van elrejtve, és csak az alkalmat várja, mikor szabadíthatja fel az országot. Én a mondát elég érdekesnek találván, lejegyeztem, bár szerintem az elbeszélés hézagossnak látszik.